KAZYS

Bradūnas

paberti grūdai

EILĖRAŠČIŲ ŠIMTINĖ

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai

SERIJOS KNYGA NR.12

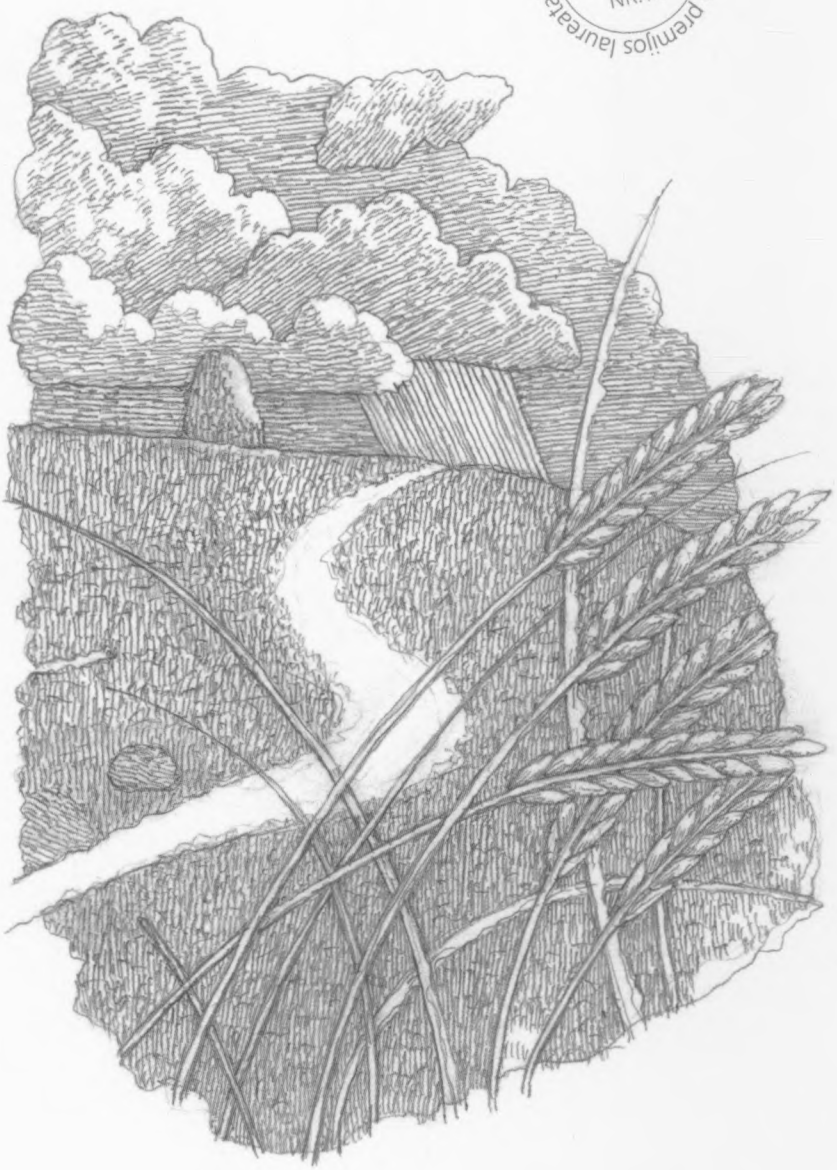

Kazys

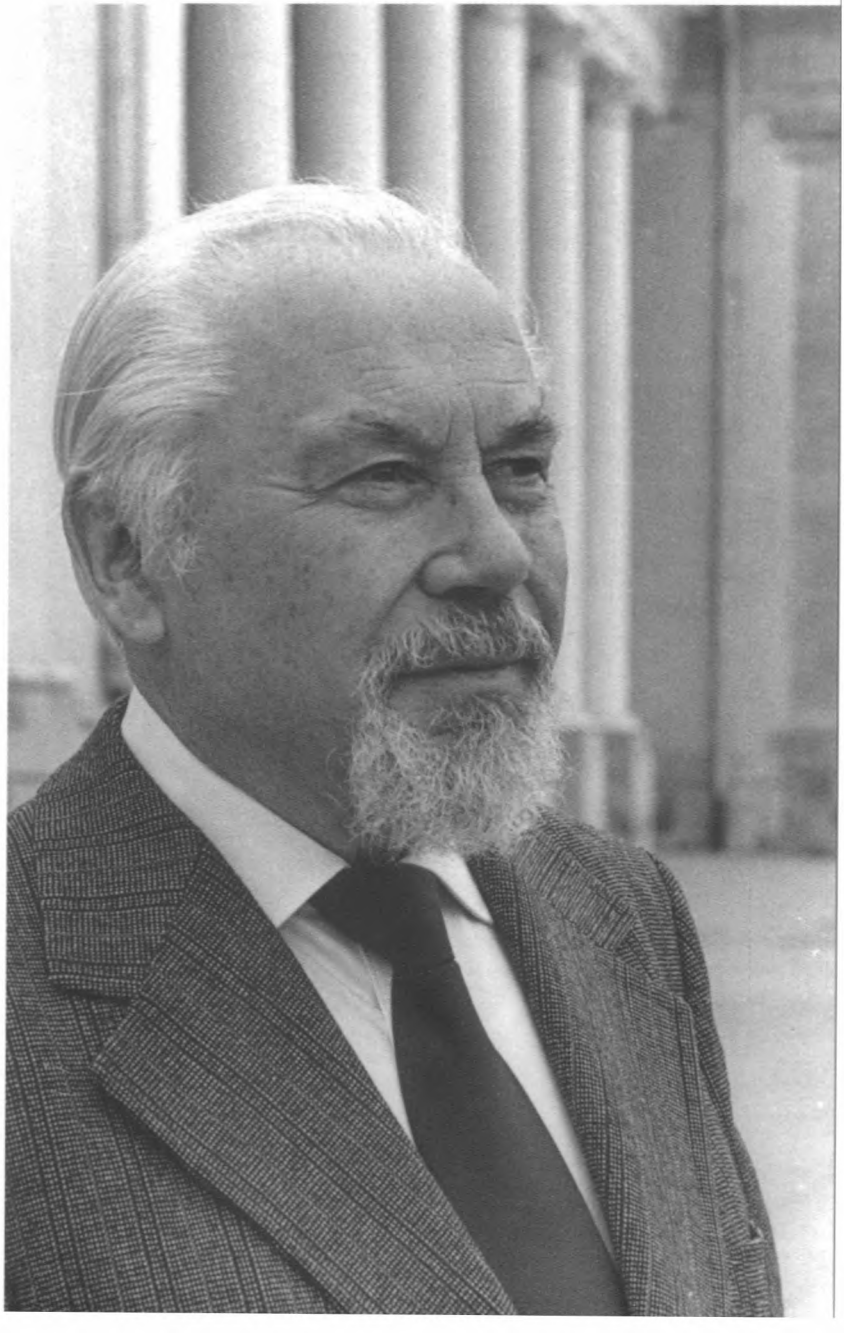

K a z y s B r a d ū n a s

KAZYS

Bradūnas

paberti grūdai

EILĖRAŠČIŲ ŠIMTINĖ

Lietuvos
rašytojų sąjungos
leidykla
Vilnius

Br-18

ISBN 9986-39-463-5

NACIONALINĖS KULTŪROS
IR MENO PREMIJOS LAUREATAI
KNYGŲ SERIJA NUO 2001 M.

KNYGOS IŠLEIDIMĄ RĖMĖ
ATEITIES LITERATŪROS FONDAS

© Kazys Bradūnas, 2007

© Apipavidalinimas, Romas Orantas, 2007

© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007

ŽODŽIO UŽKALBĖJIMAS

Kryželį tartum amuletą,
Vien iš poezijos nulietą,
Kas rytą kabinuos ant kaklo,
Bijodamas likimo aklo.
Tada jau nieko negirdžiu,
Tik užkalbėjimą žodžiu –

Lygos, lygo ir sulygo:
Žodis mano – žodis knygų.
Žodi, būki!
Žodi, tapki!
Žodi, tapęs neapaki
Nuo spindėjimo laimėto,
Nuo kryželio – amuleto,
Iš poezijos nulieto.
Nuo skambėjimo patiės,
Žodi, –
Kelkis iš mirties.

Chicago, 1984 02 28

KŪDIKIO SAPNAS

Mano gyvenimo pirmuose žingsniuos
Užmigęs nubudau žieduos.
Ir sapnas kūdikio nuskrido,
Palikęs pabučiavimus veiduos.

Ir pamiršau, ką sielai jis kalbėjo,
O atsiminti niekaip negaliu –
Tiktai į dangų, į žvaigždes pasižiūrėjęs,
Imu ilgėtis jų.

Tada tikiu, kad paskutinę mano valandą
Kūdikio sapnas vėl pasivaidens...
Tik bus jau po pavasario, po vasaros,
Jau bus ir po vėlyvojo rudens.

TĖVIŠKĖ

Žalios kalvos, kryžių apstotos,
Prašosi krikšto
Ir subrenda basos
Į šventąjį ežerą.

Debesys neša
Saulės komuniją
Pavasario laukams.
Kyla dirvonai,
Pilni Šventosios Dvasios...

(Tik dar akiraty ošia
Pagoniški miškai...)

Čia guli skaidrioj
Kaip ašara žemėj
Su kryželiais ir verpstėmis rankose
Panašūs į mane.

SEKMADIENIS

Dalgiai sukabinti kiemo gluosnỹ,
Guli plūgai patvorio žolėj,
Ir vilnijančių rugių bangose
Miega pasinėrusi griežlė.

Begaliniame laukų tylėjime,
Rodos, klausosi visi namų kampai,
Kaip toli šventajam Pakylėjimui
Skambina varpai.

SENKAPIUOS

Užmiršo, kas ir nuo kada čia guli,
Tik žemė dar šventa, neariama,
Tik pora medžių, šimtmečių sausuolių,
Nejudina nei kirvis, nei ranka.

Tik kažin ko nuo kryžiaus seno, aukšto
Nueiti greitai niekaip negali –
Aplinkui vieškeliai, aplinkui žmonės vaikšto,
O tu kalnely stovi ir tyli.

VILNIAUS VARPAI

Mūs gyvenimas ten ir kapai –
Mes tikėjom – mus, Dieve, vedi.
Ir dabar visada man širdy
Skamba Vilniaus varpai.

Iš toliausių pasaulio kampų
Atsišaukia aidais Nemune,
Ir kur eisiu, vis lydi mane
Balsas Vilniaus varpų.

Paklausyki!.. Ir tau, ir visiems,
Kai tik audra pakils, kai sutems,
Ima gausti viltingai varpai.

Ir mes tikim – mus, Dieve, vedi,
Kai giliai jau nuskendę širdy
Skamba Vilniaus varpai.

VILNIAUS BAROKAS
ŠV. PETRO IR POVILO BAŽNYČIOJE

Vainikai nuo lubų lig žemės,
Linksmi, laimingi kankiniai
Dangop akis ir širdį kelia,
Lapoja vešlūs apyniai

Ir slepia nuogą angeliuką,
O faunas groja švilpyne,
Ir visą dangų suka suka
Smagi išdykėlių minia.

Pakyla muzika ir juokas,
Pakyla nuogas angeliukas
Ir gaudo skambančius aidus.

O į tą visa, ką sukūrė,
Šypsodamas Dievulis žiūri,
Senelis geras, atlaidus.

TĖVIŠKĖS MEDŽIAI

Tušti paliktieji namai
Jau padangių pačiam pakrašty,
Nyksta melsvoj tolumoj
Tėviškės medžiai aukšti.

Ar man grįžtant rodysit kelią?
Ar viršūnės žvaigždžių atsirems?
Ar nors vieną žalią šakelę
Rasiu prie šalto akmens?..

Tušti paliktieji namai
Dingo dangaus pakrašty,
Dingo melsvoj tolumoj
Tėviškės medžiai aukšti...

Furthof bei Hohenberg, 1945 03 02

VAKARO MALDOJ

Kai vakaro maldoj prašau kasdienės duonos,
Užlieja sielą man javų laukai.
Rodos, einu alsuojančiais dirvonais,
Po kojų sklaidosi pavasario rūkai.

Atleiski, Viešpatie, kad šitą pilką taką,
Kad žemę taip svaiginančiai myliu,
Ir kad širdis, Tau šitiek tepasakius,
Pavirto vėl arimų grumsteliu.

SAPNAS APIE ŠIAURĘ

Vėsioj, begalinėje šiaurėj
Tėviškės sodai šlama
Man kas naktį sapnuos.
Vėsioj, begalinėje šiaurėj
Žvaigždės virš protėvių namo
Klausosi žemės dainos.

Vėsioj, begalinėje šiaurėj
Ant Nemuno kranto molėto
Miega šventi ąžuolai...
Kaip gera... Tartum gulėtų
Aukšto piliakalnio kalne
Ir mano menki pelenai...

Vėsioj, begalinėje šiaurėj...

Nonnberg, 1945 06 09

VASARVIDIS

Karštas vėjas nokina laukus,
Girios uogas ir sodų vyšnias.
Per pušynų viršūnes papūs
Į saulelės kasas auksines.

Várpų jūras pasupęs, nutils
Po sunkios, ilgo darbo dienos,
Ir žvaigždynų lietus pasipils
Ant žmogaus ilgesingos dainos.

Nonnberg, 1945 06 26

ŠVENTOJI VERSMĖ

Prie gruoblėto ąžuolo rymoja
Girių Dievas veidu mediniu,
Samanotos Girių Dievo kojos
Plaunamos šventųjų vandenų.

O šaltini miško stebuklingas,
Į tave rankas pavargusias tiesiu.
Ir jėga pavasario audringa
Plaukia nesuvaldoma tamsiu

Labirintu atgaivinto kraujo,
Plaukia liūtim, karšta, laukine...
O, jaučiu... tai žemė atnašauja
Girių Dievo garbei ir mane.

Mühldorf, 1947 12 26

IŠTROŠKUS

Duok man šalto šulinio vandens
Iš tamsios senolių priemenės –
Bus tvankioj kelionėje lengviau.
Ir ąsotį sklidiną griebiau...
O nutiško į rankas, į saujas
Ašaros ir kraujas.

PANAS

Į vešlią žolę krinta obuoliai.
Ūksmingame sode giliai
Švilpynę pučia Panas.

Tu praskleidi tyliai šakas...
Kažkas pasprunka pro rankas,
Padvelkęs vėsuma į veidą.

Ir nieko jau neberandi,
Tiktai rugių laukuos girdi
Nutolstantį skudučio aidą...

München, 1946 02 03

VASARAI BRĘSTANT

Kaip nokinai, Žemyna,
Žemynėle, rugelius?
– Burtų žodį tardama,
Žarija žėruodama.

Guli kalvos tvankiam tingume,
Dega naktys ugnelėm rasos,
Aš meldžiuosi mėnulio tarme,
Aš grimstu į bedugnę šviesos

Nesutemstančio vasaros laiko,
Kur nėra valandų,
Kur įkaitę stiebai neišlaiko
Brandumo grūdų.

KRIVŪLĖ

Ant kalnelio galvą pasidėjus,
Ilsis balto milžino dvasia,
Klauso – ošia požeminiai vėjai
Smilkstančių pušynų šaknyse.

O po skruostu, jaučia, ima kaisti
Aukuro nevėstantis akmuo.
Ir kaip vakaro liepsnojanti pašvaistė
Sužėruoja ąžuolo liemuo.

Išgirstu ir aš pro gūdžią tylą,
Kaip suploja kunigas delnais – – –
Ir gulėjęs milžinas pakyla
Ir krivūlę nuneša kalnais.

MOTINOS RAUDA

Jurgiui

O tu, mano sūneli,
Saldusai rūpestėli,
Paviešėjai sveteliu,
Nukritai obuolėliu.
O – ooo!
Nukritai obuolėliu...

Dunda kalnas augdamas,
Tavęs jauno laukdamas,
Ąžuolynu ošdamas.
O – ooo!
Ąžuolynu ošdamas...

Aš apglėbsiu kalnelį,
Šaltąjį patalėlį,
Kad kapeliai sušiltų,
Kad rasužė nubirtų,
Kad žolelė žydėtų.
O – ooo!
O tu, mano sūneli...

KODĖL?

Sruvena vėjelis pavasario
Mirtų viršūnėm už lango.
Miegančio kūdikio veidą
Glosto rankos dievų.

Ir kodėl tu tenai negalėjai užgimti?..

Boluojančių miestų pakrantėse
Plazda vainikuose šventė.
Mėlynų įlankų toliais
Plauko fleitų balsai.

Ir kodėl aš tenai negalėjau gyventi?..

Į skambantį marmuro grindinį
Teka kilnusai kraujas.
Gula į gimtąją žemę
Garbiniuota galva.

Ir kodėl mes tenai negalėjom numirti?..

UGNIS

Ledynai traukiasi į šiaurę,
Sukilėlė ugnis
Morenose dega.

Akmenio kirviai,
Formų širdies,
Žalčio apyrankės
Ir saulių sagos
Guli Sandoros skrynioje.

Veda ugnis mano kiltį
Į Pažadėtą žemę,
Į pirmapradį žygį.

Ledynai traukiasi...

PĖDOS

Kai nužengsiu nuo žemės,
Nuo įmintų pėdų,
Kur jūs, pėdos benamės,
Po Joninių, po atlaidų,
Kai visi išsivaikščios,
Išvažinės,
Ir liks tik pėdos baikščios
Paskutinės žvnės,
Paskutinės ir mano kartos,
Kurios niekas nepakartos.

Millers Island, 1999 10 21

KARALIAUS ANTSPAUDAS

Kai skaičiau pirmąkart
Valstybės įkūrimą,
Mano tėvai
Varstė senolių rožančių,
Rudais riešutiniais karoliais,
Žalvario kryželiu.

Jis man buvo tada
Senas Mindaugo antspaudas,
Plėšrių genčių kaktoje
Įrašytas krauju.

APLANKYMAS

Džiaugsmingą Aplankymo paslaptį
Motina kalba klūpodama...

Skubėk, žygūne!
Skubėki, nešdamas vyskupui
Karaliaus raštą –
Mano tėviškės vardą,
Ilgoj gavėnioj
Užpustytą parapiją,
Kurią išganymas
Pamiršo...

DURKLAS

Karaliau!
Kam nusiėmei šarvus?
Kam sustojai nakvynės
Žemaičių girioje,
Kur senieji dievai krauju grūdina
Treniotos durklą,
Kur tėvai raudodami baigia
Sopulingąją dalį?..

Atpažinau tave
Iš lietuviškos tunikos
Ir iš vainiko,
Papuošto gintarais,
Atidengtam kape –
Širdy.

– Per amžių amžius –
Atsidūsta tėvai.

MALIMO MALDA

Viešpatie, leisk man byrėti
Grūdu į Tavo klėtį...

Kad tik pasemtum,
Kad tik užpiltum
Sauja pirmąja
Ant girnų akmenio.

Noriu pavirsti duona,
Raugu ugnyje.

BURTININKAS IR PIEMENĖLIS

Anksti pavasarį,
Kol dar gegutė nekukuoja
Ir griausmas negriaudžia,
Išėjo burtininkas
Ir klauso –
Piemenėlis dainuoja.

Kažin ar tik ne mūsų vaiką
Bus nužiūrėjęs:

Jis duonos trupinį
Padėjo prie medžio
Ir sako –
Tegu pasidrūtins,
Kol dar gegutė nekukuoja
Ir griausmas negriaudžia.

NAŠLAITĖLĖS VAKARAS

Ko už kalnelių aukštųjų,
Ko, saulužėle, skubi? –
Čia ant kapų pamirštųjų
Sėskim, saulele, abi.

Pasakok man, saulužėle,
Ką po kalneliais randi,
Kam ta žolelė sužėlė,
Ko taip žemelė skaudi...

Neprakalbėjo saulužė,
Tik nusileido liūdnai.
Nesušlamėjo giružė –
Atsidūsėjo kalnai...

Šaltoj mėnesienos ugny
Žėruoja įkapių lobis:
Sunkios vario apyrankės,
Pasidabruotos kamanos.

Kodėl mes drauge negulėjom
Pilkapių smėly,
Po akmenų vainikais,
Po skroblo vėsa.

Šaltoj mėnesienos ugny
Dabar neramios akys
Gęsta, žvaigždėm užpiltos,
Blizga Sietynas
Kaip sidabrinės kamanos,
Kaip sidabrinės kamanos...

PARTIZANŲ BALADĖ

Tik suplojo rankomis tėvas,
Ir atbėgo gražūs žirgai.
– Ko neėdat žalios žolės,
Ko negeriat marių vandenio?

Ir stovi žirgai,
Nė galvų nepakelia.
– Kaip mumis ėsti žalia žolė,
Kaip mumis gerti marių vandenai –
Nuo ąžuolo eina kraujo laštakis
Į miško gilumą.

Tik suplojo rankomis motina,
Ir atplaukė baltos gulbės.
– Ko nelesat aukso grūdų,
Ko negeriat sidabro vandens?

Ir plūkau gulbės,
Galvų nepakeldamos.
– Kaip mumis lesti aukso grūdai,
Kaip mumis gerti sidabro vanduo –
Per ežerą eina kraujo laštakis
Į miško gilumą.

Ir pravirko sesuo balsu,
Ir išėjo brolių ieškoti
Kruvinu laštakiu
Į miško gilumą.

Eina ji pjauti rugių,
Pasiskolinti druskos,
Parsinešti ugnies.

Eina dainuodama,
Saulės palydima,
Grįžta raudodama –

Rugiai nubirę,
Druska ištirpus,
Žarijos užgesintos...

Bet žemė nemiršta badu –
Maitinasi savo vardu.

IŠTIKIMYBĖ

Mano gentis, kaip šuo,
Urzgia gulėdama
Ant namų slenksčio,
Kad svetimas neįeitų
Ir neišeitų.

Mano tauta,
Lyg peršautas šuo,
Unkščia laižydama
Kruviną Nemuno krantą.

Ir mano ilgesys
Paskutiniąją dieną
Nubėgs ir atsiguls, kaip šuo,
Prie tuščių namų slenksčio.

ŠVILPYNĖ

Švilpia švilpynė šile,
Seniai pamesta,
Seniai užmiršta.
O gal ir ne ta?
Ne. Švilpia švilpynė šile,
Ties negilia
Upeliuko brasta
Piemens pamesta.

Vidurnakčių sapne
Ji švilpia, ji šaukia mane.
Ir aš einu
Takais piemenų,
Užžėlusiais žole,
Kur brasta negilia
Braido medžiai šakoti, –
Bėgu jos balso ieškoti.

Tik ją surandu
Jau virstančią girių aidu.
Ir drebančiais pirštais liečiu,
Ir šąlančiom lūpom pučiu...

Ar tu girdi mane
Vidurnakčio sapne
Grojantį švilpynę?..

VIZIJOS IR TIKROVĖ VILNIAUS ŽEMUTINĖJE PILY

Girdžiu muziką ir Šekspyrą...
Krinta atkasto skliauto briauna.
Metai, dienos, valandos byra,
Rink nerinkęs – vis tiek negana.

Matau Renesanso salę:
Kyla šlamančio šokio banga,
O pirmoji pora – karaliai!..
Ir vėl krinta juoda uždanga...

Kas atskleis man ją nors truputį? –
Aš dar noriu pažvelgt į tenai,
Noriu džiaugtis ir būti...
Viešpatie, tik pelenai.

Koks dieviškai paprastas
Visas gyvenimas,
Kaip ši daina,
Vasaros naktį
Nuskambanti vieškeliu –

Aukštas dangus,
Šviesios žvaigždės,
Didelės ir mažos,
Švieskit kelią
Man berneliui
Joti pas mergelę...

Tai žmogiškai trumpas
Mūs liūdesys ir džiaugsmas
Drauge su raiteliu
Jau tolsta tolumon...

KAS, KAIP IR KUR?

Kas pasaka, kas realybė?
Kas gi šviesa, kas tamsa?
Kas akimirka, kas amžinybė?
Kas perlai, o kas rasa?

Viskas – arti ir toli,
Vienumoj ir kontrastuos.
Ir kaip atsakyti gali,
Kur gilumos, o kur brastos?

Kur pasibaigia žmogus
Ir kur prasideda Dievas?
Kur garuojanti žemė,
Kur debesuotas dangus,
O kur vien kūrybos motyvas?..

ČIURLIONIŠKOJI FUGA

Kas gali būt realiau
Kaip mediniai kryžiai prie tako
Ten, kur tu ir kur aš gimiau,
Ten, kur smiltys į viską atsako...

Atsigulki į žolę laukuos,
Paskęsk į peizažo spalvą,
Vien stebėki, kaip vėjai šukuos
Baltą debesio galvą.

Ir nieko nebus realiau
Kaip tavo paties alsavimas,
Ir nieko giliau
Kaip šaltinio čiurlenimas.

TIKTAI PER PAUKŠČIO SKRYDĮ

Ten mūsų tėviškės tiktai per paukščio skrydį,
Tie patys debesys ir ta pati tarmė.
Aš tik seku didžiulę tavo brydę,
Ieškodamas, kur viso to versmė,

Kur pabaiga, kuri visus išbarsto, –
Kaip smiltis prie neperžengtos varčios.
Aš ateinu prie užmuštojo Pričkaus karsto
Ir būro lūpomis meldžiuos...

Ne. Aš nesimeldžiu – aš melstis negaliu,
Aš tik atsiklaupiu ir kaip žemė tyliu...

Klausydamas pavasario skambėjimo
Ir svaigdamas nuo vasaros žolynų kvapo,
Aš ieškau Donelaičio kapo –
Jis turi būti čia – o rasti negaliu,
Todėl atsiklaupiu ir kaip žemė tyliu...

Ir kai jau vėju atūžia ruduo,
Kada pusnynuos ima stūgauti vilkai,
Kai po žole ir mano palaikai,
Aš jį randu, jau nesusietą
Nei su laiku, nei su erdve,
Ne užkastą Tolminkiemy poetą,
O žemę, gimdančią save.

VASARA

Pilna krykštavimų aido
Virpi, alsuoji, degi –
Mėnuo ir saulužė braido
Sieloj, kaip upėj, nuogi.

Aš nenoriu, nenoriu ištirpti,
Pavirsti smėly dėme –
Aš vežu, kaip nuotaką, mirtį
Vasaros vežime.

Aš pridedu degančią kaktą
Prie karsto lentos
Ir girdžiu dundantį taktą
Širdies visai kitos.

Kieno mintys skverbias, kaip šaknys,
Į grumsto gemalą juodą?..
Atsiveria akys,
Valia pasiduoda...

O, kaip visa man aišku –
Būtis ir mirtis nebaugi...
Mėnuo ir saulužė vaikšto
Upėj, kaip sieloj, nuogi.

ŽODŽIAI

Pasislėpė žodžiai po medžiais,
Po javais, po pakelio žole –
Pavarai tu arkliuką pavadžiais
Ir išlipęs žingsniuoji šalia.

Karštą žodį po žodžio atrasdamas,
Ridinėji delnuos kaip kaštoną
Čia pat iš tų žodžių iškepdamas
Šiltą hegzametro duoną...

O mes dabar tartum patrakę
Tarškam ratais kitais,
Žodžius lyg arklius užplakę
Devyniais prakaitais,

Kol nugriūva jie užkapoti
Pakelio akmenyse –
Ir Donelaitis ima raudoti
Žodžio šermenyse.

VAKARIENĖS DŪMAS

Kai saulelė leisdamosi palenda
Po juodųjų debesų skara,
Tokią šventą, tokią trumpą valandą
Nežinai, ko ieškai, ko nėra...

Nežinai net laimė ar baugumas
Praeito tyliajam blėsime –
Tiktai kyla vakarienės dūmas,
Jungdamas padangę su žeme.

EMAUS

Mes valgėme prie vieno stalo
Iš deginto molio dubens.
Tu užsigėrei vandens –
Ir man gomurys apsalo
Troškuliu artėjančios tiesos...
O vis labiau temo ir temo,
Ir nieks neįjungė šviesos...
Mes valgėme prie vieno stalo,
Prie begalinės ribos,
Pritrūkę kalbos...

RAITELIŲ IR DAINOS BALADĖ

Trys raiteliai išniro iš po žemių –
Žolė suspigo, suurzgė giria,
Ir pasagų klaikus klapsėjimas nutolo
Banguoto ežero vandenimis...

O dainos vaikščioja, už rankų susikibę,
Piliakalnių daubom ir kauburiais,
Nešiodamos kaip rasą (o gal kaip ašarą?) gyvybę.
Prisėskime, kol jos namo pareis...

Bet raiteliai visur pastoja kelią,
Žolė užsidega, ir nupleška giria,
Tik pasagų klaikus klapsėjimas artėja,
Taškydamas padangėje žvaigždes...

Ir pabundu... Ir, rodos, aš ne vienas –
O atsiliepkit kas iš nežinios...
Užuolaidą praskleidžia mėnesienon
Ranka išėjusios ir grįžusios dainos.

RANDEZ-VOUS SU ŽALČIU

Jo aš laukiu vidurnaktį kopose,
Į juodą jūrą žvelgiu...
Tai ne pasaka... Neužkaposiu
Niekad žalčio dalgiu.

O ir jeigu... Būtų savižudybė,
Būtų, ko akis nematys –
Per visą sielos platybę
Blizgėdamas neria žaltys.

Jo aš raudu vidurnaktį kopose,
Į juodą gelmę žvelgiu...
Nesugausiu, neužkaposiu
Niekad žalčio dalgiu.

PASKUTINIOJO TEISĖ

Atėjau gentin paskutinis –
Paguldė mane prie slenksčio,
Toli nuo ugnies.

Paskutinis gentin atėjau –
Sėdžiu toli nuo krikštasuolio
Su pieno dubenėliu.

Gentin atėjau paskutinis,
Bet kai, motinai mirštant,
Atidaromos durys,
Man reikia žengt pirma jos
Į naktį su žarija.

Basi baltieji debesys
Be garso vaikšto mėlynėje.

Tik vienas jų,
Piktas, pajuodęs,
Apsiavė žemaitiškom klumpėm
Ir duoda padais
Į didelio dangaus grindis.

Mano genties
Pirmajam pilkapy guli
Visi jauni,
Visi gražūs,
Su rūtom prie kepurių,
Susižiedavę su mirtimi.

Kas juos paguldė?
Kam juos užklojo
Ten,
Kur sauso šaltinio dugne
Plyšta žemės širdis...

Imk ir laikyki
Balto kaulo žvakidę –
Nekvėpuok... Neužpūski
Mėlyno lino liepsnos...

Dabar
Mano tautos
Paskutiniam pilkapy brinksta
Legendos grūdas,
Sėkla dainos,
Ir krauju krikštyti
Tampa vėl gyvybe.

KAIP?

Kaip man prisijaukinti
Neparašytą eilėraštį?
Gal tik paberti žodžius
Ir tegu lesa...

O kaip man įsūnyti
Jau parašytą,
Dingusį rankraščiuos
Be jokio vardo,
Be gimimo dienos.

Ir kaip man atsiminti
Neužrašytą
Ir pamirštą eilėraštį,
Gal jau ir mirusį
Ir gražiai pašarvotą
Užmarštyje?

Millers Island, 1998 09 05

RAIDĖS GIMIMAS

Aš nežinau,
Kada ir kur gimei,
Kas pirmąkart
Paguldė ant akmens
Ir kaip atsiradai
Mūsų pastogėje.

Aš tik atsimenu
Iš kūdikystės
Garsiai skaitantį tėvą,
Ir man atrodė,
Jog visa tai
Jam pasakoja raidės.
Tad, vienas likęs kambary,
Pridėdavau prie knygos ausį
Ir kone verkdavau,
Kad raidės tyli...

Tiktai vėliau mokykloje,
Kai mokytojas lentoje parašė M,
Ir M, ir A, ir du kartus,
Ir mes visi drauge jau skaitėm MAMA,
Raidė man prakalbėjo.

Tada ją paėmiau,
Kaip motinos vardą
Nuo šalto paminklinio akmenio
Ir įsidėjau amžinai
Gyvon, karštон širdin.

EGZODO POETAI

Egzodo poetai – kaktusai dykumoje.
Nėra drėgmės,
Aplinkui vien smėlis,
O jie auga ir žydi
Raudonais erškėčių žiedais.

Tolstančių metų
Pėdas užpila smiltys.
Tik egzodo poetai
Lieka,
Auga
Ir žydi
Skaudžiais purpuriniais žiedais.

Kai tavo ir mano širdį
Įdurs eilėraščio spyglis,
Neverkim –
Egzodo poetai – kaktusai dykumoje –
Maitinasi mūsų krauju.

Chicago, 1972 06 04

LABANAKT

Ko rymai, vėlele,
Ko neini miego?
Ko žiūrai pro langelį,
Kaip naktelė migloja?

Nelauki brolelių
Šienapjūvėlių...
Ateis dievų sūneliai –
Dievų akelės tamsios,
Dievų rankelės šaltos.

Labanakt, vėlele,
Našlaitužėle,
Uždaryki langelį,
Užpūski žiburėlį...

MALDININKĖ MOTINA

Tai mano motina – aš ją pažįstu.
Tokia jauna, kokios akim nesu regėjęs.
Prieš užeigą pievelėj atsisėda,
Nusiriša skarelę,
Išsiima iš ryšulėlio sūrį,
Atsineša nuo šulinio vandens,
Ir poilsis pakvimpa juoda duona.

Tokia jauna manoji motina –
Eina į Vilnių, į Kalvarijas,
Basa iš Sūduvos,
Visa parapija,
Su vėliavom ir su vainikais,
Visi, visi
Kartu giedodami.

Kokia laiminga mano motina –
Dabar ji klesčiasi skarelę naują
Ir apsiauna kojas –
Už girių ir kalvų jau girdimas
Vilniaus varpų gaudimas.
Ir ji žegnojasi,
Žegnojasi visi ir keliasi
Kelionės pabaigai,
Varpų gaudimui augant.

Jauna, laiminga mano motina,
Melskis nuėjusi už mus,
Ir už mane dar nesantį,
Ir už mane jau buvusį,
Už visą giminę be pabaigos...

ROJAUS PRADŽIOJE

O Viešpats Dievas buvo pradžioje įveisęs linksmybių Rojų; jame įkurdino sutvertą žmogų (Gen 2, 8)...

Bet nutylėjo,
Kas ten gerai, kas negerai.
Mokaus iš paukščių, medžių, vėjo,
Ir žarsto džiaugsmą Rojaus aitvarai.

Į srovę įbrendu.
Tai šokinėja žuvys!
Kaip liepsnos!
Net gelmėje šviesu.
Ir lūpos švilptelia,
Atsiriša liežuvis
Dainos balsu.

O akys plečiasi, nejaugi pamatys,
Kiek nuo Tavęs atsilieku? –
Ir debesio šešėlis, kaip žaltys,
Prasliuogia saulėtu taku.

IŠ DIDŽIO SIELVARTO

Jie atėjo iš didžio sielvarto. Jie išplovė savo apsiaustus ir juos išbaltino Avinėlio krauju (Apr 7, 14).

O, balinami audeklai,
Mano vaikystės pievų saulės!
Kas perbėgo jus kojom purvinom,
Suteršdamas tą dangišką baltumą?

Dievo Avinėli,
Kuris naikini pasaulio nuodėmes,
Išbaltink žuvusių krauju
Mano genties drabužį.

ŽEMĖS VALGYMU

Savo veido prakaite tu valgysi duoną, iki nesugrįši į žemę, iš kurios esi paimtas (Gen 3, 19).

Žemės valgymu prisiekiu šventą neapykantą –
Ji galioja prieš ir po mirties.
Žemė vedasi mane kaip įkaitą
Lūpom nebylėm, velėna prie širdies.

Žemės valgymu prisiekiu amžiną ištikimybę –
Ji galioja prieš ir po mirties.
Žemė skelbia su manim vienybę
Lūpom nebylėm, velėna prie širdies.

SĖDĖJOM SU TAVIM

Prieš pakviečiant tave Pilypui, kai sėdėjai po figmedžiu, aš mačiau tave (Jn 1, 48).

Sėdėjom su Tavim po gluosniu,
Po koplytėlių stogeliu
Prie dulkėtų kelių.
Mus iš arti matei,
Bet nieko nesakei.

Gal ir gerai, kad nežinojom,
Kas laukia, kas ištiks,
Kad po ilgos kelionės kojom
Bus lengva, bus naktis,

Plačiai žvaigždynais pasiskleidus
Per visą žemę, kaip ir mes,
Kad vienus kažin kur palaidos,
Kitus namo parves...

Bet gal nebus jau seno gluosnio...
Tų metų taip ir neskaitei –
Kaip aš dabar ir bežinosiu,
Ar Tu mane matei...

BAUGI GELMĖ

Ežeras bangavo, pūtė smarkus vėjas. Nusiyrę nuo kranto dvidešimt penkias – trisdešimt stadijų, jie pamato Jėzų, einantį ežero paviršiumi ir besiartinantį prie valties (Jn 6, 18–19).

Kodėl nematėme, kada ėjai
Ten mūsų tėviškių šventais upeliais,
Šventųjų ežerų vilnim –
Nepasitikome prie kranto,
Rankos neištiesėm nuo liepto.

Dabar žengi
Per baugią mano sielos gelmę –
Nei vėjo, nei bangų,
Tiktai ramybė
Po Tavo kojom tyvuliuoja,
Ir guli peršviestam dugne
Sunkus gyvenimo akmuo.

KRIKŠTO ANTIFONA

Nei kunigas, nei žynys nesu, Viešpatie,
O semiu krikšto vandenį giesmei.

Mėnulis ir saulė tebūna
Krikšto tėvai mano žodžiams.

Prie šaltinių ir upių šventųjų
Jie stovi baltais drabužėliais.

Kas paims iš sausos ašaruvės
Žodžiams ašarų druską?

Kas palygins jiems ant galvelės
Pirmųjų ramunių vainiką?

Prie šaltinių ir upių šventųjų
Jie laukia baltais drabužėliais.

Chicago, 1985 04 29

BE PABAIGOS

Dabar atkasiu, ką buvau užkasęs,
Paslėpęs nuo plėšikų ir karų,
Namų brangenybes šventąsias,
Tą paveldą gerųjų aitvarų.
.....
Žemė tuščia ir lobis išdraskytas.
Vien akmenėlį ženklinį vartau.
O pats vidurnaktis. Dar nedienoja rytas –
Ir šio eilėraščio toliau neįskaitau.

Millers Island, 1999 12 23

SUSITIKIMAS KIRŠUOS

Pagal auklės Onos Šulinskienės tikėjimus

Susitiko Dievas ir Dievulis
Kryžkelėje vidury Kiršų.
Prie jų kojų akmenėlis guli –
Duonos ir vandens padėt nešu.

Valgykit ir gerkite – tai viskas,
Tai mes patys – duona ir vanduo.
Ir atėjo ūbaudamas miškas,
Ir atsiklaupė pabudintas akmuo.

Chicago, 1984 02 19

PRIE MISSOURI AUŠTANT

Susipynę mitai su tikrove –
Ir žvaigždynai, ir pakrančių žiburiai.
Ar jauti didžiulę, sunkią srovę
Ne prie kojų, o kažkur giliai,

Kur nei laikas, nei erdvė nesiekia,
Kur tave jau traukia sūkuriai...
O staiga ir vėl kaip niekur nieko –
Blėsta žvaigždės, gęsta žiburiai.

DUKTĖ PRIE TĖVO TĖVIŠKĖS 1977 METAIS

Lietingą dieną,
Sakai, pro ežero ūkaną
Kitoje pusėje dunksojo
Keli senieji medžiai:
Mano gyvenimo pradžia –
Kiršai.

Tiktai nuo plento
Niekas nedrįso nuvažiuoti
Išmaltu, dumblinu keliu
Prie dar gyvų senųjų medžių:
Tėvų gyvenimo pradžios –
Kiršų.

Gal ir gerai,
Nes parneštieji žodžiai būtų
Vien ežero pilkoji ūkana,
Pavirtusi švinu.

EILĖRAŠČIO PRADŽIA

Žodį, kaip ostiją, pakeliu
Ir įdedu į burną.

Tebūna jis mano
Kūnas ir kraujas.

Ir aš jau turiu
Eilėraščio pradžią.

ŽEMIŠKOJI LITANIJA

Viską gavau iš tavęs,
Žeme žemuže.
Palaimink mirties vestuves,
Žeme žemuže.

Sujunki mudviem rankas,
Žeme žemuže.
Tegu su žiedu užkas,
Žeme žemuže.

O tu nueik pas kitus,
Žeme žemuže.
Ir atkelki vartus,
Žeme žemuže.

Chicago, 1984 07 20

DIEVUKAI

Dievas dėsto žemės dievukus
Dangaus lentynose kaip daiktus:
Jiems niekas nesimels ir neaukos –
Pagoniškas reikalas baigtas.

Bet jų keli pabėga iš dangaus.
Ar pėdsakus eilėrašty užuodi?
Ir jei dangus bėglių tų nepagaus,
Galės gyvent, pavirsdami į žodį.

SESERS RAUDA

Nulinkau, nulinkau kaip šakelė
Po birželio sniegu.
Ieškojau, ieškojau brolelio –
Nežinau, nerandu.

Šaukiu... Neatsako. Gal miega
Akmeniu kalno šlaite? –
Saule, tirpdyk vasarų sniegą,
Balsą paversk gegute.

TOKIA YRA ISTORIJA

Žemyne buvom paskutiniai
Pagoniško pasaulio dinozaurai.
Dabar – kieta fosilija
Europos uoloje,
Kirsta, kapota,
Keikta ir krikštyta,
Kraujuojanti –
Gyva!

Tokia yra istorija,
Tokia poezija –
Be krikšto drabužėlių,
Nuoga.

POEZIJA IR LIETUVA

Jei ežerai išlėktų
Ir krikšto upės nugrimztų,
Dingtų ir Lietuva,
Mūsų nebūtų.

O jei nutiltų žodis,
Jeigu raidyną palaidotum,
Ar prisikeltų poezija
Skambų Velykų rytą?

Todėl guldau klonin ežerus,
Patiesiu upę,
Ir žodžiai taškosi, krykštauja
Ant poezijos rankų.

ANT RIBOS

Pro morenų ugnis ir ledyną
Prasiskverbė balsas kalbos,
Kuri mus visus užaugino
Ant mirties ir gyvybės ribos.

O kur toliau mane vesi?
Jeigu man pasirinkti valia,
Paguldyk ąžuolyno pavėsy,
Užklok debesų drobule...

Ir žemė giliai užsimerkia,
Sapnuodama džiaugias ir verkia.

VAIKO MONOLOGAS

Auklei Onai Šulinskienei

Tik pakeli išdrožinėtą lazdą
Į dangų ant šventos kalvos –
Ir saulė tartum paukštė plazda
Virš tavo palenktos galvos.

Parodai man ten vyturėlio pėdą
Ir įsiklausom tolimos dainos,
O nusivaikščioję, pavargę atsisėdam
Žemynos dar žemėtuose delnuos.
Liepi man pabučiuoti kryžių, akmenį
Ir užkeli ant jo (kad būčiau didelis!) greta.
Ar visa tai dabar beatmeni,
Po žemėmis pasaulio užmiršta?

Neužmiršta – aš paskui tave bėgu
Numintu šimto metų takeliu
Basom per tą pernykštį sniegą,
Tik verkti negaliu
Vyturio balseliu.

KAPINIŲ FLEITA

O senos Vilkaviškio žydų kapinės,
Ant irstančio upelio kranto –
Tenai šešėlyje prieš vandenį
(Tartum žmogus prieš laiką)
Judėjo vinguriuodama žuvis.
Už upės,
Prieglaudos sode,
Kas vakarą nematomas
Imdavo pūsti fleitą,
Ir gimnazistų kambarėly keturi
Nutildavom
Prieš liūdną Jeremijo raudą.

O senos Vilkaviškio žydų kapinės,
Net nežinau,
Kodėl čia jus prisiminiau,
Atėjęs į Čikagos kazimierines,
Kur kapinės
Dar išeiginiais aprengtos
Ir dar vainikai nenuvytę...

O ten toli,
Už upės,
Fleita nutilo
Ir nuplaukė pavandeniui
Žuvis.

PO DVIEJŲ KARŲ

Po Pirmo pasaulinio karo –
Mano kūdikystėje
Vien tik tėvų sodybos pelenai.
Ir žvengia paliktas
Vienintelis arklys –
Akla kumelė Šyvė.

Ji buvo tėvo
Pats didžiausias turtas:
Reikėjo viską
Vėl pradėt iš naujo –
Praart laukus,
Užlygint apkasus.
Gimė vaikai,
Reikėjo duonos,
O mūs visų
Ten gelbėtoja ir viltis
Buvo akloji Šyvė.

Ir vieną rytą,
Kada turėjo prasidėt orė,
Šyvės nebuvo –
Ją naktį pavogė...

Plynam, plikam kieme
Ant žagrės sėdi tėvas,
Delnais apglėbęs galvą,
Ir mano akyse
Pirmąkart verkia.

Po Antro pasaulinio karo
Alpių papėdėje
Tėviškės arkliai
Kantriai tylėjo
Ir nusižvengė,
Išplaukiant mums Amerikon
Ir juos paliekant.
Tada dar antrą
Ir paskutiniąkart mačiau
Verkiantį tėvą...

Kurgi dabar
Po keturiasdešimt metų
Tų žirgų kaulai,
Kai jų žvengimą
Kartais girdžiu
Viduryje Čikagos,
Ir tėvo ašara
Pro Marylando velėną
Neprasisunkia...

O tai nebuvo
Žyginiai arkliai,
Tik paprasti artojėliai.

ALVITO VARPAI

Sken-dau, bro-lau!
Sken-dau, bro-lau! –
Skenduolis varpas atsišaukia
Bokšto varpui.
Po visą ežerą
Jau rykauja narai.
Saulėtekį šventoriaus guobos
Lukštena pumpurus.
Kilnoja vėliavas giesmė,
O mano rankoj tilindžiuoja
Auksu nuspindintis varpelis,
Ir aš dar vaikiškai bijau,
Kad tik neplyštų
Iš džiaugsmo man širdis.

✶

Rugių laukai ir dalgiai
Dieną dar palauks –
Rytoj šventa Ona –
Visos Paprūsės šventė,
Pasaulio sulėkimas Alvite.
Ir jau iš vakaro
Skenduolis varpas
Pakaitomis su bokšto broliu
Gieda mišparus.
Visur branda, gerumas –
Ir tu mainaisi širdimi
Su akmeniu, su žalčiu,

Su duonos kepalu ir vandeniu,
Kepurę nuimi šventoriaus vartuose.
Tada
Didysis varpas atsidūsta...
Rugių laukai ateina prie altoriaus.

✶

Dabar žiema.
Ežero veidą dengia ledas,
Miega šventoriaus guobų pumpurai,
Bet pamatai nugriauto bokšto
Įsišaknija,
Ir varpas,
Krūtinėje nuskendęs,
Gaudžia,
Ir atsišaukia ežero dugne
Mano pasaulio Atlantida.

ATSIMINIMAI

Atsiminime –
Mažas vaiduoklėli,
Iš tų senųjų kaimo kapinių,
Atbėgęs su manim pažaist gaudynių
Vaikystės paskutinį vakarą.

Atsiminimai,
O atsiminimai,
Iš didelio pasaulio pakelių,
Iš kryžkelių,
Net iš eilėraščių,
Nebėkit,
Nepalikit vienut vieno –
Susėskim dar
Už neobliuoto stalo
Duonos ir druskos
Vakarienei.

TRUMPIAUSIAS CANTO: POETO KAPO PLOKŠTĖ

Žolynų lapai
Ir dviejų žodžių canto:
EZRA POUND –
Pyktis ir smūgis.
Urzgianti mirtis –
EZRA,
Ir amžinybės gongas –
POUND.

PAVAKARĖ

Spindi saulė pavakarės,
Auksuodama Veneciją.
Iš Adrijos vyno taurės
Nuliejam lašą
Grožio dievam,
Jūrai ir laivam,
Kurie mudu neša
Linkui vėstančios pavakarės,
Linkui saulės –
Raudono vyno taurės.

PO VENECIJOS VASAROS

Praėjo vasara... O gal gyvenimas?
Gal vien kelionė, ne daugiau?
Vis tiek jau rudenio dienų sruvenimas,
Vis tiek jau vasarą Venecijos baigiau.

Tiktai poeziją – tą aukso vidurį –
Saugo posmas trapus,
Kol tolstantį juodos gondolos žiburį
Šaltas vėjas užpūs.

Vandens lelijų lapai
Dievų tvenkinỵ –
Havajai iš lėktuvo.

✷

Ankstyvas gaidžių giedojimas
Pabudina vandenį,
Ir įlankos veidrodis dūžta.

✷

Havajų kalba –
Kanklės,
Patobulintos mėnulio.

✷

Kadais gyvenusių jūreivių dvasios
Liūdi Lahainos pakrantėje –
Jau niekas banginių negaudo.

✷

Perku Samojos dievuką –
Būsite giminės,
Medžio broli – Rūpintojėli.

✷

Lėktuvui kylant,
Pradedu budintis –
Koks gražus buvo sapnas.

ANT BALTŲ RANKŲ

Močiutė man vis pasakodavo
Apie žemę ir dangų,
Paskui pasūpuodavo
Ant baltų rankų.

Ir aš neatskirdavau –
Dangus dabar ar žemė?
Iš džiaugsmo numirdavau
Ir vėl prisikeldavau.

1993 01 24

KŪDIKYSTĖS ŽVAIGŽDĖ

Kūdikystės vakaro maldoj
Lango kamputy
Visada būdavo
Didelė žvaigždė.

Aš ir dabar jai melsčiausi,
Jei žinočiau kuri.

ARTĖJIMAS

Kai visata prie pradžios –
Prie Dievo priartėja,
Ir medžiaga,
Tartum užgimęs kūdikis,
Pravirksta,
Atsigulu ant ašarotos žemės,
Ir ji mane
Šaltinyje nuplauna.

Dabar aš baltas balsas
Marmuro burnoje.

PAIEŠKOMAS

Tai pirštų antspaudai mano paties,
Paieškomo gyvenimo ir mirties.

Prisipažįstu – aš esu.
Ir man jau nebaisu,

Kad pirštų antspaudai mano paties
Šiapus gyvenimo ir anapus mirties.

Vilnius, 1998 03 09

NUORUDENIU

Vilko pėda,
Avies kraujas.
Vilko pėda,
Avies kraujas –
Ir smėlio takas panyra
Po garbanotom
Eglių šakom.
O mano širdis
Kaip žvėrelio,
Kaip to nugąsdinto,
Plaka nelygiai –

Pamiške vaikšto,
Apsivilkęs lengva rudine,
Taiklus medžiotojas –
Ruduo.

BUVO NEBUVO

Akis užmerkiu
Ir matau:
Važiuojame į atlaidus,
Į Naumiestį,
Į Petrines,
Į vasarą,
Į patį saulės Pakylėjimą...

Kai atsimerkiu –
Nieko:
Nei atlaidų,
Nei vasaros,
Nei saulės Pakylėjimo...
Buvo nebuvo...

Millers Island, 2002 08 10

VAKARAS TĖVIŠKĖS LAUKUOS

Prie smėlio kalnelio
Laukai dar žaizdoti,
Klaupiuosi ant kelių
Tau kojų mazgoti.

Pavargus, paliegus
Ir džiaugsmo nemačius –
Nėra čia jau nieko,
Tik žvaigždės tos pačios.

1994 09 03

RUDENIŠKAS PRISIMINIMAS

Prisimenu:
Ruduo ateidavo
Per seną Boblaukio kaimą
Tarytum elgeta,
O su pilnais krepšiais
Raudonų ir geltonų obuolių.
Po vakarienės
Jis apsinakvodavo
Tvarto pastogėje
Ant sauso šieno,
Kad sodo medžiuose girdėtų
Migdantį vėjo dvelksmą.
Ryte,
Jeigu jau būdavo šalna,
Ruduo prašydavo drobinių autų.
Jais apsivyniojęs kojas,
Įstodavo į klumpes
Ir traukdavo į pietus,
Padeginėdams pakelio skroblus,
Ir ant kalvų
Visas girias užliedavo
Lapų neužgesinama liepsna...
O kad eilėrašty dabar
Vėl sužėruotų
Bent vieno lapo žarijėlė.

VIETOJE ROŽIŲ

Kazimierai

Labai norėjau,
Kad būtų
Mūsų darže
Bent kiek ir poezijos.
Tai užkasiau žemėn
Parinkto žodžio sėklą
Ir ilgai laukiau, žiūrėjau,
Kas išdygs, užaugs, pražydės...

Dabar jau suskinu
Visą eilėraščių puokštę
Ir atnešu tau
Vietoje rožių.

ŽIBURĖLIS

Už vandenų žiburėlis
Toli, toli.

O man tarp rankų smėlis
Kaip smėlio laikrodėlis,
Kurio stabdyti
Jau negali –
Ir žiburėlis švyti
Visai netoli.

Millers Island, 1998 09 21

SAUSUOLIS

Senas, vienišas sausuolis medis,
Paliktas čia nežinia kodėl.
Ir Perkūno trenktas ir apdegęs,
O atgyjantis vis vėl ir vėl.

Galgi žemė, gal dangus jį tokį laiko,
Gal burtažodis, dar pilnas paslapčių,
Gal ir aš, kai švilpynėle vaiko
Amžiną melodiją pučiu.

Vilnius, 1998 04 12, Velykos

DEVYNIABROLĖ

Ant aukšto kalno devyni medžiai,
Medžiuos devynios paukštės.

Čiulba ir ulba devynios paukštės,
Raudonas uogas lesa.

Kiekviena uoga – kraujo lašelis
Devynių brolių kraujo.

Eina ir eina Devyniabrolė
Brolių kraujo žegnoti.

Kraują žegnoja ir paukščių prašo
Taip garsiai nečiulbėti.
O paukštės čiulba, o paukštės ulba –
Devyniabrolė verkia.

BALADĖ APIE DIEVIŠKĄ ŽMOGŲ

Žmogau, kaip čia atsiradai?
Milijonų protingi veidai

Vienas į kitą panašūs,
Visi dieviškai gražūs –

Tartum daugybė dievų
Plaukia žemės laivu
Per beribę visatą –
Viską žino, viską mato...

Tik žiūri: vairo nėra!
O kyla bangos ketera.

VĖLYVAS RUDUO

Mirštanti rožė dar girdi
Tolimą vasaros balsą.

O aš klausausi grįžtančio
Viso gyvenimo aido.

Millers Island, 1998 11 23

LAIKO ŽARIJOSE

Čia gi stovėjo –
Buvo žmogus,
Atėjęs į Vilnių
Kaip maldininkas,
Kaip atgailautojas
Ir kaip sukilėlis
Visai neseniai
Ir prieš šimtus metų.

Laiko žarijose
Gruzda jo pėdos.

Kaip man dabar
Nusiauti basam
Ir atsiklaupti
Ant giesmę giedančio
Granito grindinio?

Vilnius, 1944 08 17

KOMPIUTERIS IR ŽODYNAS

Kampe kompiuteris
Kapoja mano mintį.
Poezijai dėl to ir neramu,
Kai žodžiai, kaip kareiviai, eina mirti
Ir abejoja prisikėlimu.

Tada žodynas
Lyg didžiulis karstas atsivožia –
Velykų ryto stebuklinga valanda!
Eilėraštis prasiskleidžia kaip rožė,
Dar nežydėjus niekada.

Vilnius, 1997 08 27

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

skutinės vakarienės žiburys.
liai praveriu sunkias duris.

iko juodą duoną mokiniai.
l ir man nukris nors trupiniai?

jei nekviestas prie stalo atėjau,
vo balso laukiu ir bijau.

Millers Island, 1999 08 22

PĖDOS PASAKŲ SAPNE

Einu tautosakos taku
Ir pėdas pasakų seku.

Pėdos karaliaus, pėdos varguolio,
Dar nesurandant auksinio guolio.

Milžino pėdos ant akmenų,
Jau užkalbėtos žodžiais dainų.

Ir kareivėlio su žirgeliu...
Parbėga žirgas vienas keliu.

Pėdos nugrimzdusių žemėn dvarų...
Dunda Dundulis iš vakarų.

Pėdos Dievulio su lazdele
Ir mano, einančio šalia.

Millers Island, 2000 10 07

š nedainuosiu
ainų dainelės –
e dainų bernužėlis.

š tik atversiu
ainyno knygą
aip tylintį grabelį.
aidėm pavirtę,
:n guli žodžiai –
ainos negyvas balsas,

ıi ir negiedu
iesmių giesmelės,
k uždegu lempelę.

Millers Island, 2000 09 29

NEATSAKYTA

Blėsta ugnys vasaros šventėj,
Dainų jau tik aidą girdžiu.
Kiek dar galiu pagyventi
Savimi, kalnelio medžiu?

Garuoja vasaros rytas –
Gyvybės gilus šulinys.
O klausimas neatsakytas –
Jis ir pats nebylys.

NAMOLIO

Saulelė raudona,
Vakaras netoli –
Vesk mane, žemele motin,
Su saule namolio.

Su saule namolio
Begalinio tolio –
Ar nueisiu, ar pareisiu
Su saule namolio?..

Millers Island, 2000 08 20

VISKAS

Toli paliko pakely
Ratai ir batai nunešioti.
Stovi pas ugnį ir tyli,
Gal paskutinis mano žodi.

Gal paskutinis mano žodi,
Stovi pas ugnį ir tyli.
Ratai ir batai nunešioti –
Viskas paliko pakely.

Vilnius, 2004 03 15

O LIKO TIK...

Gyvenimas lyg paukštis,
Tik palingavo ant šakos
Ir nulėkė...

O liko tik
Eilėraščių čiulbėjimas.

Vilnius, 2001 04 15

TURINYS

Žodžio užkalbėjimas 5
Kūdikio sapnas 6
Tėviškė 7
Sekmadienis 8
Senkapiuos 9
Vilniaus varpai 10
Vilniaus barokas Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje 11
Tėviškės medžiai 12
Vakaro maldoj 13
Sapnas apie šiaurę 14
Vasarvidis 15
Šventoji versmė 16
Ištroškus 17
Panas 18
Vasarai bręstant 19
Krivūlė 20
Motinos rauda 21
Kodėl? 22
Ugnis 23
Pėdos 24
Karaliaus antspaudas 25
Aplankymas 26
Durklas 27
Karaliaus kapas 28
Malimo malda 29
Burtininkas ir piemenėlis 30
Našlaitėlės vakaras 31
Įkapės 32

Partizanų baladė 33
Lietuva 34
Ištikimybė 35
Švilpynė 36
Vizijos ir tikrovė Vilniaus žemutinėje pily 37
Vasaros naktys 38
Kas, kaip ir kur? 39
Čiurlioniškoji fuga 40
Tiktai per paukščio skrydį 41
Vasara 42
Žodžiai 43
Vakarienės dūmas 44
Emaus 45
Raitelių ir dainos baladė 46
Randez-vous su žalčiu 47
Paskutiniojo teisė 48
Giedra ir perkūnija 49
Krauju krikštyti 50
Kaip? 51
Raidės gimimas 52
Egzodo poetai 53
Labanakt 54
Maldininkė motina 55
Rojaus pradžioje 56
Iš didžio sielvarto 57
Žemės valgymu 58
Sėdėjom su Tavim 59
Baugi gelmė 60

Krikšto antifona 61
Be pabaigos 62
Susitikimas Kiršuos 63
Prie Missouri auštant 64
Duktė prie tėvo tėviškės 1977 metais 65
Eilėraščio pradžia 66
Žemiškoji litanija 67
Dievukai 68
Sesers rauda 69
Tokia yra istorija 70
Poezija ir Lietuva 71
Ant ribos 72
Vaiko monologas 73
Kapinių fleita 74
Po dviejų karų 75
Alvito varpai 77
Atsiminimai 79
Trumpiausias canto: poeto kapo plokštė 80
Pavakarė 81
Po Venecijos vasaros 82
Iš Havajų dienoraščio 83
Ant baltų rankų 84
Kūdikystės žvaigždė 85
Artėjimas 86
Paieškomas 87
Nuorudeniu 88
Buvo nebuvo 89
Vakaras tėviškės laukuos 90

Rudeniškas prisiminimas 91
Vietoje rožių 92
Žiburėlis 93
Sausuolis 94
Devyniabrolė 95
Baladė apie dievišką žmogų 96
Vėlyvas ruduo 97
Laiko žarijose 98
Kompiuteris ir žodynas 99
Paskutinė vakarienė 100
Pėdos pasakų sapne 101
Dainų šarvojimas 102
Neatsakyta 103
Namolio 104
Viskas 105
O liko tik... 106

Bradūnas, Kazys
Br-18

Paberti grūdai: Eilėraščių šimtinė / Kazys Bradūnas. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2007. – 110 p. /Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai, kn. 12/
ISBN 9986-39-463-5
Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato Kazio Bradūno (g. 1917) šimtas eilėraščių, jo paties atrinktų iš ilgametės kūrybos.
UDK 888.2(73)-1

Kazys BRADŪNAS
Paberti grūdai
Eilėraščių šimtinė

Autoriaus redakcija
Leidyklos redaktorius Valentinas Sventickas
Dailininkas Romas Orantas
Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

2006 12 01. 2,2 leidyb. apsk. l.
Užsakymas 136. 610-oji leidyklos knyga.
Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla,
K. Sirvydo g. 6, LT-01101 Vilnius.
www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt
Spausdino Standartų spaustuvė,
Dariaus ir Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius.

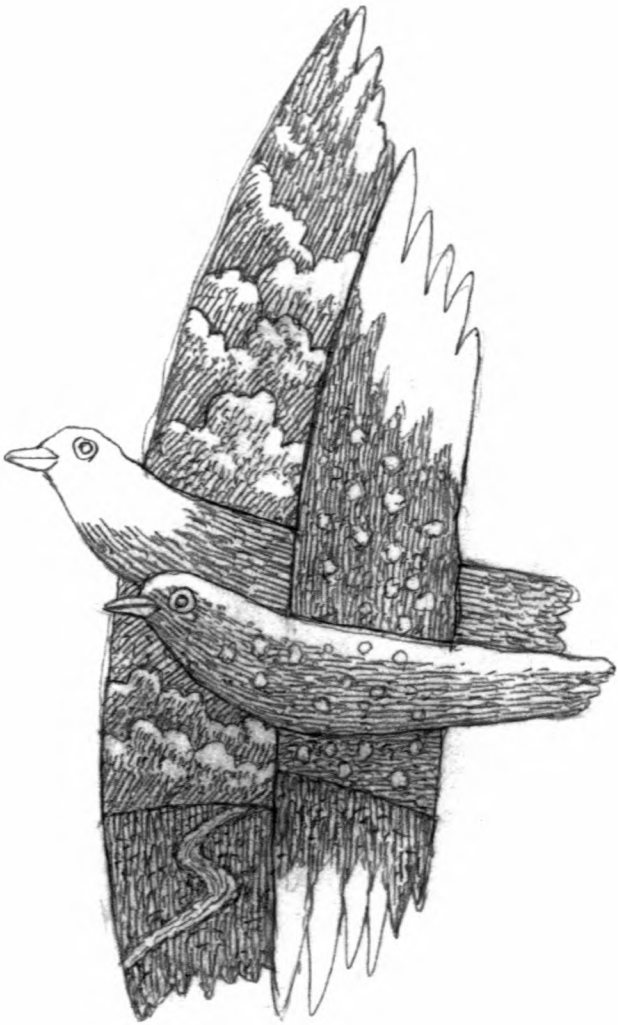

Kazys

B

Šios knygos šimtą eilėraščių atsijojau iš savo poezijos visumos. Parankiai vienon vieton čia sutelkti eilėraščiai, kuriuos galima laikyti man ypač būdingais temų bei išraiškos formų atžvilgiu. Tai lyg sauja pabertų grūdų poezijos paukščiams.
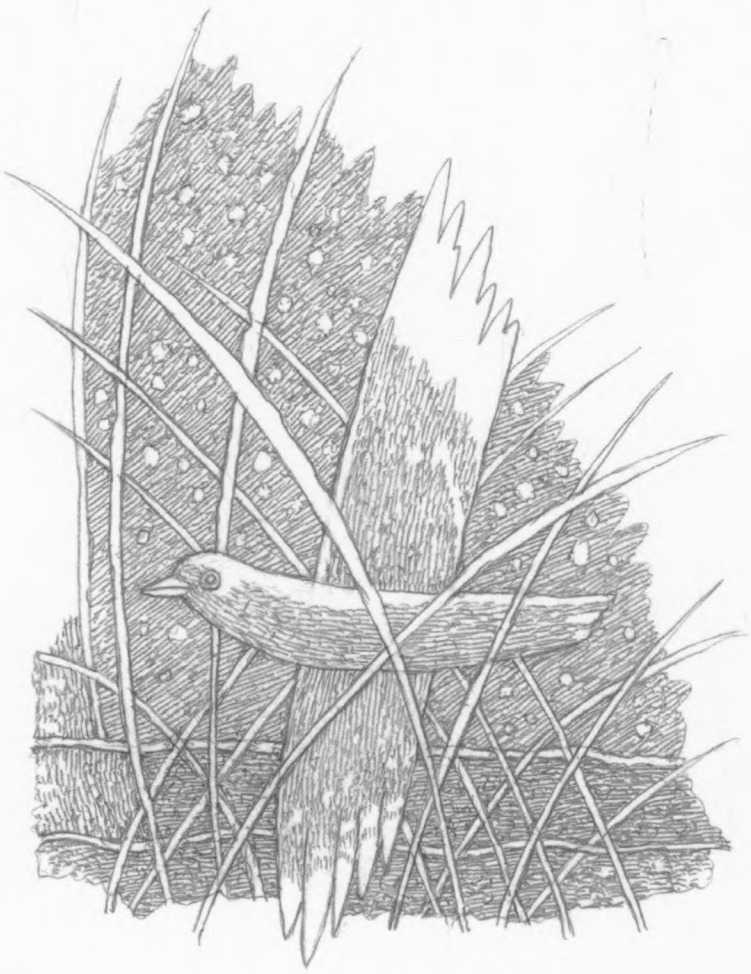
Kazys Bradūnas